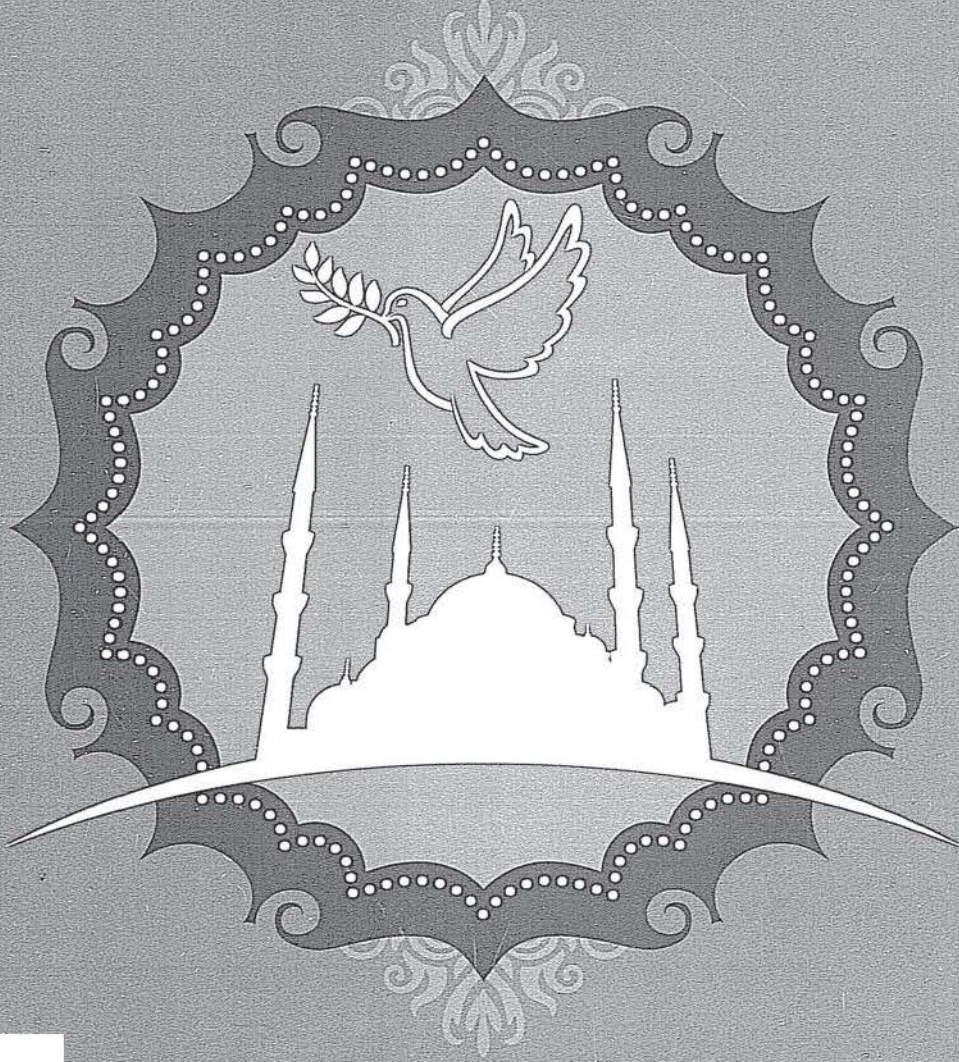

TOPLUMSAL BARIŞA KATKISI AÇISINDAN CAMİ ve DİN GÖREVLİLERİ

V. ULUSAL DİN GÖREVLİLERİ SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ
(9-10-11 Mayıs 2014 - Mardin)

I.BÖLÜM

PANEL:

TOPLUMSAL BARIŞA KATKISI

AÇISINDAN CAMİLER VE

DİN GÖREVLİLERİ

3) DİN EĞİTİMİNİN SOSYAL BARIŞA ETKİSİ

Nazif Yılmaz³

Saygıdeğer Katılımcılar,

Öncelikle bu sempozyumu tertip eden başta Mehmet KESKİN Hocam ve ekibine Cenab-ı Hak sıhhat, afiyet ve hayırlı ömürler ihsan eylesin diye dua ve temennilerimi ifade etmek istiyorum. Konuya eğitimden başlamak istiyorum.

Eğitimin gayesi, insanda var olan maddi ve manevi güçleri ortaya çıkarmak, hayat için gerekli bilgileri yine insana, eğittiğimiz kişiye, çocuğa, kabiliyetleri doğrultusunda vermektir diyebiliriz. Bizden önce konuşan bir hocamız, Sevgili Peygamberimizin “Ben ancak muallim olarak gönderildim”⁴ hadis-i şeriflerini hatırlatarak bütün peygamberlerin beşeriyetin muallimi olduğuna vurgu yaptılar. Ben de hemen devamı olan ikinci bir hadisi hatırlatarak, beşeriyetin muallimi olan peygamberlerin gerçekte beşeriyete neyi öğretmek için geldiğini, Efendimiz (sav)’in, “Ben güzel ahlaki tamamlamak için gönderildim”⁵ hadisiyle tamamlamak istiyorum. Dolayısıyla aslında bu bize, beşeriyetin muallimi olan ve muallimlerin baş tacı olan Rasûl-i Ekrem Efendimiz(sav)’in eğitimde neyi kastettiğini ve İslâm eğitiminin neyi ortaya koyduğunu belirtiyor. O da nedir? Güzel ahlaklı insanlar yetiştirmek, insan-ı kâmil yetiştirmek, karakterli, iyi insanlar yetiştirmek...

Toplumun gidişatı ve beklentileri açısından baktığımızda bugünkü eğitim içerisinde kariyer planlaması ön plana çıkarken, karakter gelişimi, bir başka ifadeyle şahsiyet terbiyesi dediğimiz husus ikinci planda kalmıştır. Genel olarak baktığımızda, anne-babaların önceliği ve eğitimçilerin gayesi, eğitimdeki nihai vurguyu yapan hadisi şerifteki hedefe ulaşmada istenen noktada değildir diye düşünüyorum.

Din eğitimi işte bunu tamamlamak için vardır. İnsanın var oluşuyla başlayan ve ona varlık gayesini öğretmeyi amaçlayan bir süreci ifade eder din eğitimi. Doğumdan ölüme kadar hayatın bütünü kapsar. En önemlisi, özellikle vurgulayarak söylemek istiyorum, din eğitimi, din ve dünya ayrımı yapmaksızın hayatı bir bütün halinde görerek insanı eğitmek ve doğru bilgi,

³ MEB Din Öğretimi Genel Müdürü

⁴ İbn Mace, Sünen, I/83.

⁵ Muvatta, Hüsnü'l-huluk, 8.

doğru inanç ve doğru davranışı elde eden nesiller yetiştirmeyi hedefler. Devamında ise bizim eskilerin eskimeyen ifadesiyle "etta'zîm li emrillah, ve's-şefekatu alâ halkillah", yani "Allah'ın emirlerine saygı ile itaat, O'nun yaratıklarına şefkat ve merhamet" ilkesini içerir. Temel ilke budur. Zaten bu verildiği zamân Allah'a tazim, emrine itaat ve bütün mahlûkâta şefkat ve merhamet özünde olunca, gerçekte din eğitimi amacını yerine getirmiştir. Bunun sonucu ise ferdin iç dünyasında kendisiyle barışık olması sonra da ailesi, çevresi, içinde yaşadığı toplumu, ülkesi ve bütün bir dünya ile barışık olmasının, şefkat ve merhamet değerleri üzerine bir hayatın inşasının olması söz konusudur. Sosyal barışın özü de budur.

Sosyal barış, öncelikle insandaki iyi duyguları geliştirmeyi hedefleyen eğitimi de ilgilendirmektedir. Özellikle din eğitimi bu konuda önemli bir imkândır. Kanunların ve dış otoritenin ulaşamadığı durumlarda din eğitimiyle insana kazandırılan o güzel ahlak, şahsiyet terbiyesi, gerçekte sosyal barışın özünü ifade etmekte, ortaya koymaktadır. Barışsever bir neslin yetişmesi de ancak bununla mümkün olabilecektir. Aslında özüne baktığımızda din eğitimi, köklü bir barış eğitimi, ekonomik bir barış eğitimidir.

Deđerli Kardeřlerim, Deđerli Hocalarım,

Bugün, toplumda kargaşa çıkararak, anlaşmazlıklara düşen insanlara baktığımızda, özünde din eğitiminden bir mahrumiyetin olduğunu görüyoruz. Temelde din eğitimi yeteri kadar verilmiş olsaydı, bugünkü yaşanan bir çok problemlerle karşılaşılmazdı. Dünyada bu eğitimin eksikliği, beraberinde birçok sosyal ahlâkî problemi meydana getirmiştir.

Burada çok ilginç bir örneđi de vermek istiyorum:

Türkiye'de din eğitiminin olmadığı dönemlerde, 1940'lı yıllarda din eğitiminden mahrum bir nesil yetişmeye başlıyor. Bunun üzerine mecliste tartışmalar meydana geliyor ve "Çocuklarımıza ne yapalım da çocuklarımız isyankâr bir ruhla yetişsinler?" diye soruluyor. Sonuçta, "Öyleyse onlara din eğitimi verelim!" deniliyor. Hatta daha da ötesi, "komünizm tehlikesi baş gösteriyor, buna karşı da din eğitimi verelim" diyorlar. Bu tartışmalar arasında dönemin başbakanı Recep Peker şöyle bir ifade kullanıyor:

"Çocuklarımızı isyankârlıktan alıkoymak, komünizm tehlikesine karşı çocuklarımıza din eğitimi vermek, bir zehiri bir başka zehirle izale etmek anlamına gelir!"⁶

⁶ Bkz. Medresetü'l-Eimme ve'l-Hutebâ'dan İmam Hatip Liselerine Bizim Okullarımız, Öcal Mustafa, İstanbul, 2011.

Bu tartışmalara batlığımızda; aile içi huzurun ve toplumda sosyal huzurun sağlanması için din eğitiminin fayda ve öneminin farkında olan mebusların meclis gündeminde bunu sarahatle ifade ettiğini fakat o dönemde bu gerçeği anlamakta zorlanan yöneticilerin olduğunu görmekteyiz.

Ülkemizde 1951 yılında, Merhum Başbakan Adnan Menderes, dönemin Millî Eğitim Bakanı merhum Tevfik İleri ve merhum Mahmud Celâleddin ÖKTEN hocanın gayretleriyle İmam Hatip Okulları açılıyor. Bu okulların devreye girmesiyle ve 1956 yılında seçmeli olarak din derslerinin verilmesiyle din eğitimi tekrar gündeme gelerek manevi değerlerine bağlı bir nesil yetiştirilmesi gündeme geliyor.

Sosyal barış dediğimizde, beşeri münasebetlerde, değişik sosyal gruplar arasındaki ilişkilerde, çalışma hayatında, işçi-işveren arasında, değişik dinlere mensup insanlar arasında ve devlet millet arasındaki bir barışı düşündüğümüzde, özünde din eğitiminin var olduğunu görebiliriz.

Din eğitiminin sosyal barışa etkileri üzerinde durmak istediğimizde“Hangi alanda verilen din eğitimi nasıl bir etkide bulunur?” şeklinde bir soru sorabiliriz. Mesela imanın şartını ele aldığımızda, Allah’a iman insanı hangi noktaya götürür ve nasıl bir anlayışı insana kazandırabilir? Meleklerle, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe iman, kaza ve kadere iman nasıl bir anlayışı insana kazandırır?

Her bir iman esasının mü’min insana nasıl bir karakter kazandırdığını görüp anlayabiliriz. Kuvvetli bir imana ve ahiret bilincine sahip mü’minlerin, Kur’an-ı Kerim’i rehber edinen kimselerin içinde yaşadığı topluma ve dünyaya sosyal barış adına verecekleri çok şey vardır. İbadet bilinci çocuklarımıza kazandırıldığında; namazın, zekâtın, sadakanın ve infak kültürünün sosyal barışa etkisine, hac ve umrenin, oruç ve kurbanın insanlar arasındaki kardeşlik bilincinin kazandırmasına önemli bir katkısının ve etkisinin olduğu görülecektir.

Öte yandan Anayasa’nın 24. Maddesi gereğince okullarımızdaki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin sosyal barışa önemli bir katkısının olduğunu da belirtmek istiyorum. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi farklı kültürleri ve dinleri tanımayı ve anlamayı da hedeflemiştir. Bu derste sadece yaşayan dünya dinlerine değil; aynı zamanda tarihi süreç boyunca İslam içerisinde çıkmış yorumlara ve geleneklere de özenle yer verilmiştir. Böylece öğrencilerin farklı dini oluşumları tanımaları ve öğrenmeleri amaçlanmıştır. Ayrıca bu dini oluşumların her biri İslam Dini içinde bir zenginlik olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin bu zenginlikleri fark ederek birbirlerini ötekileştirmeden kabul etmeleri, empati kurmaları ve temel hak ve

özgürlükler bağlamında barış ve huzur içinde yaşamaları öngörülmüştür. Böylece öğrenciler geleceğe daha iyi bir şekilde hazırlanacak, karşılıklı hoşgörü, toplumsal barış ve uzlaş, birlik ve beraberlik duygusu gelişecektir.

Son olarak 30 Mart 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen 6287 Sayılı Yasa gereğince okullarımızda seçmeli olarak okutulan "Peygamberimizin Hayatı" derslerinde sosyal barışla ilgili hangi konular ele alındığına kısaca değineceğim. Tematik bir anlayışla hazırlanan siyer öğretim programında aşağıdaki ünite başlıklarının olduğuna dikkatinizi çekmek istiyorum:

Ailede Sevgi ve Saygı

Sosyal İletişim Dili

Peygamber Efendimiz (sav)'in Komşuluk ve Akrabalık İlişkileri

Peygamberimizin Dilinden Anne Babaya Karşı Görevler

İnsan Hakları ve Adalet Duygusu

İnsani İlişkileri Güçlendirme

Lise kısmında ise; Hayâ ve İffet, Eşitlik, Ailesizlere Aile Olmak, İstişare, Denge, Özgürlük, Yönetim Anlayışı, Dünya ve Ahiret Algısı, Toplumsal Barış, Birlikte Yaşama Kültürü, Bilgi ve Değişim, Sevgi ve Merhamet, Toplumsal Paylaşım, Uluslar Arası İlişkiler gibi konuların Sevgili Peygamberimiz ve ashabının örnek davranışları üzerinden anlatılmaktadır.

Sözlerimi tamamlarken din eğitiminin sosyal barışa etkisini bir açılış panelinde verilen sürede anlatmanın zaman tahdidi açısından çok zor olduğunu belirtmek isterim. Sempozyumun organizesinde emeği geçenlere teşekkür ediyorum, katılımcılara başarılar diliyorum.